

TWEEMAAL OVERLEDEN

door Julien VERHAEGHE

In de "Gazette van Brugge" van 29 augustus 1898 verscheen volgend artikel :

"Men zal zich nog herinneren dat in de maand juni laatstleden zekere Hippoliet LUCAS, matroos, na meer dan 20 jaar afwezigheid zonder enig nieuws te geven, te Oostende, zijn verblijfplaats, terugkwam, alwaar hij zijne huisvrouw hertrouwd vond. Om haar tweede huwelijk te kunnen aangaan had vrouw LUCAS een vonnis bekomen, vaststellende na verhoor van getuigen, dat haar eerste man te Buenos-Ayres (Zuid-Amerika) overleden was.

In de afgelopen week is Hippoliet LUCAS voor de Rechtbank te Brugge verschenen in gezelschap van verscheidene personen die onder eed verklaard hebben hem wel en goed te herkennen, en hij heeft de vernietiging gevraagd zijner overlijdensakte. De rechtbank sprak een vonnis uit, verklarende dat LUCAS wel levend is, en tevens de vernietiging bevelende van zijne akte van overlijden. De kwestie van het tweede huwelijk van vrouw LUCAS zal nog voor de rechtbank komen".

Ik vond de gegevens uit dit krantenbericht nogal vaag en toch intrigerend genoeg om eens te snuffelen in de registers van de Burgelijke Stand te Oostende om te zien of er soms niets concreeters over dit geval te vinden was, en jawel....

Op 30 april 1873 huwden te Oostende Hippoliet LUCAS en Hermania DEPAUW. Hij was geboren te Brugge op 13 september 1843, visser van beroep, en met zijn ouders wonend te Oostende. Zij was geboren te Oostende op 11 januari 1851, zonder beroep, en eveneens met haar ouders wonend te Oostende. De vader van de bruidegom was zeeman, die van de bruid visser.

Op 11 maart 1874 werd in de echtelijke woonst, Schippersstraat 10, een dochttertje Rosalie geboren. Het kind werd aangegeven door de vroedvrouw daar de vader zich op zee bevond; de moeder werd aangegeven als werkvrouw. Het kind overleed op 19 december van het zelfde jaar in de Schippersstraat 10.

Op 5 maart 1876 werd een tweede kind geboren, een zoontje Richard; weer was de vader op zee, de moeder was ditmaal zonder beroep.

Er werden geen andere geboorten meer gevonden te Oostende, en er zijn er elders ook geen meer geweest volgens het enige nog levende kleinkind (een nog heel pientere vrouw van 91 jaar met een zeer goed geheugen, die mij o.a. ook vertelde dat zij haar schoonste dagen als klein meisje doorbracht bij haar grootmoeder materneel Clemence BAROEN, weduwe Felix WEIJNE, boven de Lion Noir op het Wapenplein).

Kort daarop moet Hippoliet dan van de visserij overgestapt zijn naar de grote vaart. Bij zijn eerste reis is hij gedrost en heeft hij niets meer van zich laten horen.

Moeder Hermania zal het in die tijd als verlaten echtgenote wel moeilijk gehad hebben. Later kreeg zij kennis met een zekere Alfons PONJAERT, sedert 1894 weduwnaar, geboren te Oostende en

stuurman ter visserij. Om met hem te kunnen huwen moest zij vrij zijn, wat wegens het verdwijnen van haar echtgenoot moeilijk te bewijzen was.

Toch slaagde zij erin om een zekere A. BARRAT, scheepskapitein ter grote vaart, voor de rechtbank van Antwerpen te laten verklaren dat haar wettige echtgenoot op 20 november 1892 overleden was te Buenos-Ayres in Argentinië. Dit werd op 17 juni 1895 bevestigd door een vonnis van de rechtbank te Brugge. Hermania DEPAUW, die toen vermeld werd als "negotiante", liet dit vonnis overschrijven in de registers van de Burgerlijke Stand te Oostende op 5 juli 1895. Reeds daags nadien, op 6 juli 1895, werd het huwelijk PONJAERT-DEPAUW gesloten te Oostende. Hij werd in de akte vermeld als stuurman ter visserij, zij als handelaarster. Er werden geen kinderen geboren.

In juni 1898 werd er gebeld aan de echtelijke woning, Langestraat 118. Alfons opende en stond oog in oog met een man die vroeg om Hermania DEPAUW te mogen spreken. Op de vraag van Alfons wie hij was, verklaarde hij haar man te zijn, terug uit Argentinië, en dat hij een nieuw leven wilde beginnen met zijn echtgenote en kind. Zij, noch haar zoon, wilden daar van horen en stuurden hem weg.

Hippoliet wende zicht tot de rechtbank te Brugge, vergezeld van drie getuigen, en liet het vonnis van overlijden nietig verklaren op 23 augustus 1898. Dezelfde rechtbank kon dan ook niet anders dan op 14 mei 1901 het huwelijk PONJAERT-DEPAUW ambtshalve nietig te verklaren (de beroepen waren dan reder en huisvrouw) maar het toch als putatief te beschouwen. Beide vonnissen werden overgeschreven in de registers van de Burgerlijke Stand te Oostende, respectievelijk op 19 september 1898 en 12 juni 1901.

PONJAERT en DEPAUW bleven echter samen wonen. Alfons was op 24 september 1901 getuige (als visser-stuurman) bij het huwelijk van haar zoon Richard (handelaar) met Gabriëlle WEIJNE. Vader Hippoliet zat dan als "zonder beroep" opgesloten te Wortel en verleende bij notariële akte zijn toestemming.

Ondertussen hadden Alfons en Hermania de procedure ingezet om haar huwelijk met Hippoliet te laten ontbinden. Het vonnis van echtscheiding werd overgeschreven te Oostende op 6 december 1901. Hippoliet was dan opgesloten te Merksplas waar hij overleden is op 5 november 1906, zijn overlijdensakte vermeldt hem als zeeman.

Eigenaardig genoeg zijn PONJAERT en DEPAUW niet meer in het huwelijksbootje gestapt. Alhoewel haar zoon Richard en zijn gezin in 1914 naar Engeland vluchtten, bleef Hermania te Oostende. Haar kleindochter vertelde dat zij in 1919 bij hun terugkeer Hermania, fel verouderd, vonden in een huis op de hoek van de Kapellestraat en de Jozef II straat. Bij gebrek aan bevolkingsregisters kan niet meer vastgesteld worden of zij dan nog samen was met Alfons PONJAERT. Kort nadien moet zij geestesziek geworden zijn; zij overleed in het O.L.Vrouw gesticht te Sint-Michiels op 16 maart 1923, 71 jaar oud. Haar overlijdensakte vermeldt haar foutief als nog steeds gehuwd met Hippoliet LUCAS.

Alfons PONJAERT overleefde haar anderhalf jaar. Hij overleed in het Sint-Janshospitaal te Oostende op 26 oktober 1924, 69 jaar oud. De overlijdensakte vermeldt hem als visser. Hij woonde toen in de Langestraat 118.